καὶ ὅτι ὁ φίλος ἡμῶν ἀπώλλυτο θῦμα τοῦ πάθους ἐκείνου, διὰ τὸ ὁποῖον ἀμφότεραι μετὰ σταθερότητος εἶχον ἐλπίσει, ὅτι ἐξήρχουν νὰ ἐξασφαλίσωσι τὰ σχέδια αὐτῶν διὰ τὴν ἀνατροφήν του.

Ἕπεται συνέχεια. Κ^η MARSH.

Ἡ ἑπομένη ἐπιστολή, γαλλιστὶ γραφεῖσα, ἀπεστάλη ἡμῖν ὑπὸ ξένης κυρίας, τακτικῶς ἀναγινωσκούσης τὸ φύλλον μας. Εὐχαρίστως δημοσιεύομεν μετάφρασιν αὐτῆς. Σ. τ. Δ.

ΕΚΤΩΡ ΒΕΡΛΙΟΖ[1]

Κύριε Διευθυντὰ τῆς «Ἑστίας»,

Ἀνέγνωσα ἐσχάτως τὸ ὡραῖον βιβλίον τὸ ἐπιγραφόμενον Mémoires d'Hector Berlioz, ἐσκέφθην δὲ ὅτι τεμάχιά τινα ἐξ αὐτοῦ ἀφορῶντα εἰς τὴν χαλεπωτάτην ἀληθῶς νεότητα τοῦ εὐφυοῦς μουσουργοῦ θὰ ἦσαν ἄξια νὰ γίνωσι γνωστὰ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Ἑστίας».

Ὡς δὲν ἀγνοεῖτε ὀλίγος εἶναι χρόνος ἐξ οὗ τὸ βιβλίον ἐξεδόθη, διότι ὁ Berlioz ῥητῶς παρήγγειλε τοῖς φίλοις αὐτοῦ νὰ μὴ προβῶσιν εἰς ἔκδοσιν τῶν Ἀπομνημονευμάτων του παρὰ μετά τινα ἔτη ἀφ' οὗ ἤθελεν ἀποθάνει, ἀπέθανε δὲ τῷ 1869.

Τολμῶ δὲ, κύριε, ἐν ἐσωκλείστῳ σημειώσει νὰ σᾶς ὑποδείξω μέρη τινα τοῦ βιβλίου πολὺ κινοῦντα τὸ διάφορον καὶ μαρτυροῦντα ἀριδήλως ὁπόσα κωλύματα δύναται νὰ ὑπερνικήσῃ ἡ ἐπιμονὴ καὶ ἡ θέλησις. Ὁ πατὴρ τοῦ νεαροῦ μουσολήπτου ἦτο ἰατρὸς καὶ ἐπεθύμει ἰατρὸν νὰ ἴδῃ καὶ τὸν υἱόν του, πρὸς τοῦτο δὲ καὶ τὸν ἔπεμψεν εἰς τοὺς Παρισίους, ἀλλ' ἐκεῖνος, πρὸς τὴν μουσικὴν καὶ μόνην ἀκάθεκτον αἰσθανόμενος κλίσιν, ταχέως ἀπεχαιρέτισε χάριν τοῦ Ὠδείου τῆς Ἰατρικῆς Σχολῆς τὰ ἑδώλια. Ἡ μήτηρ του, γυνὴ θρησκομανὴς καὶ νομίζουσα ὅτι οὐτιδανοί τινες εἶνε οἱ καλλιτέχναι, κατηράσθη τὸν υἱόν της, ὁ δὲ πατήρ του ἔπαυσεν ἀπὸ τοῦ νὰ τῷ πέμπῃ τὸν συνήθη πρὸς διατήρησίν του μισθόν. Ἀλλὰ δὲν ἤρκει μόνον ἡ κατάρα καὶ ἡ πενία· καὶ αὐτοὶ οἱ καθηγηταί του ὀλίγην εἶχον διάθεσιν νὰ ἐνθαρρύνωσι τὸν εὐφυᾶ νεανίαν καὶ κατεπίκραινον τὸν δυστυχῆ μαθητήν. Καὶ ὅμως πλήρης ἐνθουσιασμοῦ ἁγίου ὑπὲρ τῆς τέχνης, δὲν ἀπηλπίσθη ὁ Berlioz· εὑρεθεὶς ἐνώπιον τοσούτων κωλυμάτων ἀγωνίζεται μὲ τὴν σιδηρᾶν ἐκείνην θέλησιν, ἥτις τὰ πάντα καταβάλλει, ἡ ἰσχυρὰ ἐκείνη θέλησις τῷ δίδει τὴν δύναμιν νὰ ὑποφέρῃ τὴν πεῖναν... Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν τὸν ἴδιον νὰ ὁμιλήσῃ καὶ νὰ διηγηθῇ διὰ τῆς ποιητικῆς του γλώσσης τοῦ τρικυμιώδους βίου του τὰ συμβάντα.

Ἐν Ἀθήναις, Ἰούνιος 1878.

Ε. **

Εἶχον ἐνοικιάσει, λέγει ὁ Berlioz, μικρότατον δωμάτιον εἰς τὸ πέμπτον πάτωμα, ἀντὶ δὲ νὰ τρώγω εἰς ξενοδοχεῖον ἠκολούθουν δίαιταν ὅλως καλογηρικήν, δι' ἧς εἶχον κατορθώσει νὰ περιορίσω τὰς δαπάνας μου εἰς ἑβδομήκοντα ἢ ὀγδοήκοντα τὸ πολὺ λεπτὰ τὴν ἡμέραν. Ἔτρωγον δὲ συνήθως ἄρτον, σταφίδας, δαμάσκηνα ἢ φοινικοβαλάνους.

Ἐπειδὴ δὲ ἦτο θέρος, ἐξηρχόμην τοῦ δωματίου μου, ἠγόραζα ἀπό τινος ἐκεῖ πλησίον μαγαζείου τὰ πρὸς τροφήν μου, ἔπειτα δὲ ἐπορευόμην εἰς τὴν Νέαν Γέφυραν καὶ ἐκαθήμην διὰ νὰ γευματίσω παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἑρρίκου Δ'. Ἐκεῖ χωρὶς οὐδόλως νὰ σκέπτωμαι περὶ τῆς *βραστῆς ὄρνιθος*,[1] ἣν εἶχεν ὀνειροπολήσει ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος βασιλεὺς διὰ τὸ γεῦμα τῆς Κυριακῆς τῶν χωρικῶν του, ἔτρωγον τὸν ξηρόν μου ἄρτον παρατηρῶν μακρὰν τὸν ἥλιον δύοντα ὄπισθεν τοῦ ὄρους τοῦ Ἁγ. Βαλεριανοῦ, παρηκολούθουν μὲ μαγευμένον ὀφθαλμὸν τὴν ἀκτινοβολοῦσαν ἀντανάκλασιν τῶν ὑδάτων τοῦ Σηκουάνα, ἅτινα ἔρρεον μορμυρίζοντα πρὸ ἐμοῦ καὶ εἶχον ἔξαλλον τὴν φαντασίαν ἐκ τῶν λαμπρῶν εἰκόνων τῶν ποιημάτων τοῦ Θωμᾶ Μοὺρ, ὧν ἁπλήστως καὶ μετὰ στοργῆς ἀνεγίνωσκον τότε πρῶτον γαλλικὴν μετάφρασιν τυχαίως περιελθοῦσαν εἰς τὰς χεῖράς μου.....

Ἐν τοσούτῳ ἐπλησίαζεν ὁ χειμών, τὰ λουκούλλιά μου γεύματα δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ γίνωνται εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Νέας Γεφύρας ἑστιατόριόν μου, διότι ὁ ἥλιος τὸ εἶχε πλέον ἐγκαταλείψει καὶ τὸ εἶχε περιβάλλει ὑγρὰ ἀτμόσφαιρα καὶ παγερά. Εἶχον ἀνάγκην ξύλων καὶ ἐνδυμάτων βαρυτέρων. Ἀλλὰ ποῦ χρήματα;... Ἐκ τῶν παραδόσεών μου ἀπελάμβανον ἓν φράγκον δι' ἕκαστον μάθημα, ὥστε τὸ ὅλον μηνιαῖόν μου ἔσοδον ἦτο ἐλάχιστον. Ἔπρεπεν ἢ νὰ ἐπιστρέψω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ νὰ τῷ εἴπω τὸ ἥμαρτον ἢ ν' ἀποθάνω τῆς πείνης, μέσος ὅρος δὲν ὑπῆρχε! Ἀλλ' ἡ δύσκολος αὕτη θέσις ἐμποιήσασά μοι ἀδάμαστον μανίαν μοὶ ἐνέπνευσεν ἴσα ἴσα νέας δυνάμεις διὰ τὴν πάλην. Ἀπεφάσισα τὸ πᾶν νὰ ἐπιχειρήσω, τὸ πᾶν νὰ ὑπομείνω καὶ αὐτοὺς ἐν ἀνάγκῃ τοὺς Παρισίους νὰ καταλείψω μᾶλλον παρὰ νὰ ἐπιστρέψω νὰ διαγάγω φυτικὴν πλέον ζωὴν εἰς τὴν πατρίδα μου. Μοὶ ἤρεσκον παιδιόθεν τὰ ταξείδια ὅσον σχεδὸν καὶ ἡ μουσική· ὅθεν προσέτρεξα εἰς τοὺς ἀνταποκριτὰς ξένων θεάτρων καὶ ἐζήτησα παρ' αὐτῶν νὰ προσληφθῶ ὡς πρῶτος ἢ δεύτερος αὐλητὴς εἴς τινα ὀρχήστραν τῆς Νέας Ὑόρκης, τοῦ Μεξικοῦ, τοῦ Σίδνεϋ ἢ τῆς Καλκούττας. Θὰ ἐπορευόμην καὶ εἰς τὴν Κίναν, θὰ ἐγινόμην ναύτης, πειρατής, ἄγριος, μᾶλλον παρὰ νὰ ὑπο-

1. Ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1803 ἐν Côte-Saint-André (ἐν Γαλλίᾳ), ἀπεβίωσε δὲ ἐν ἔτει 1869. Ἦτο μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου, ἐκλεχθεὶς εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Ἀδόλφου Ἀδάμ. Ἔγραψε δύο μελοδράματα: Benvenuto Cellini καὶ τοὺς Τρῶας. Ἐπί τινα καιρὸν ἔγραφε τὰς «Μουσικὰς ἐπιθεωρήσεις» τῆς Gazette musicale καὶ τοῦ Journal des débats.

1. Ὁ ἀγαθὸς βασιλεὺς Ἑρρῖκος ὁ Δ' ἔλεγεν ὅτι ἐπεθύμει εἰς τοιαύτην εὐδαιμονίαν νὰ φθάσωσι διὰ τῆς διοικήσεώς του οἱ ὑπήκοοί του, ὥστε οἱ χωρικοὶ νὰ δύνανται καθ' ἑκάστην Κυριακὴν νὰ ἔχωσι βραστὴν ὄρνιθα εἰς τὴν τράπεζάν των. Σ. Μ.